

**UCHWAŁA NR XXV/223/2021
RADY MIEJSKIEJ W PYZDRACH**

z dnia 28 października 2021 r.

w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.) Rada Miejska w Pyzdrach uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 r. zawierający ramowy plan pracy Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz plan podziału środków finansowych na działalność związaną z realizacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Pyzdr.

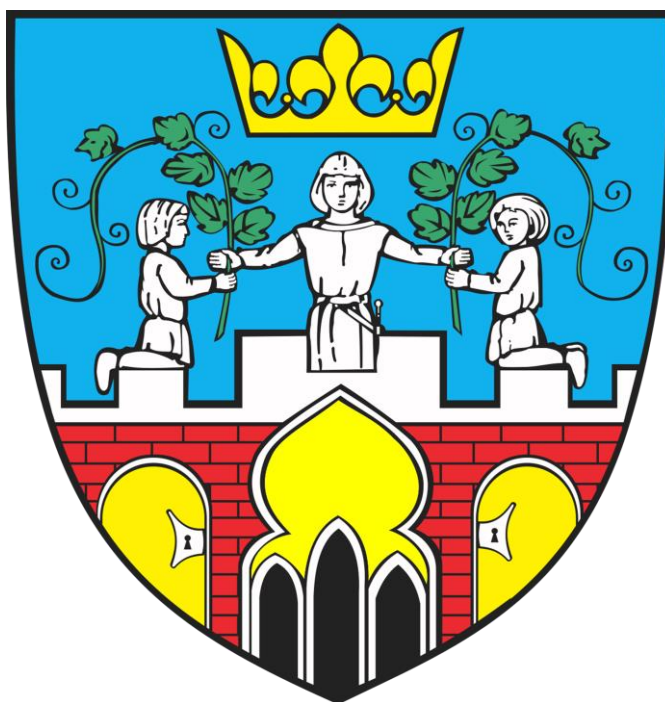
§ 3. Uchwała wchodzi w życie dnia 01 stycznia 2022 r.

Przewodnicząca Rady

Justyna Sosnowska

Załącznik do
Uchwały Rady Miejskiej w Pzdrach
Nr XXV/223/2021 z dnia 28 października 2021 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok na terenie Gminy Pzdry

Spis treści

Spis treści	2
Wstęp.....	3
Rozdział I Charakterystyka zjawiska narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.....	4
Definicja	4
1.2. Podział substancji psychoaktywnych	5
1.3. Formy uzależnień, zjawisko tolerancji	5
1.4. Środki zastępcze	6
Rozdział II Profilaktyka	7
2.1. Rodzaje profilaktyki	7
2.2. Programy i działania profilaktyczne w placówce oświatowej.....	7
Rozdział III Podstawa prawna.....	9
3.1. Podstawa prawna Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii	9
3.2. Prawne aspekty posiadania, użyczenia, wytwarzania, handlowania oraz reklamy środków psychoaktywnych	10
Rozdział IV Diagnoza problemu uzależnień.....	12
4.1. Wpływ prowadzonej profilaktyki na poziom uzależnień od środków psychoaktywnych	13
4.3. Zasoby instytucjonalne umożliwiające realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.....	20
4.3.1. Działania profilaktyczne w latach 2017-2019	20
Rozdział V Adresaci Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.....	23
Rozdział VI Cele Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii	24
6.1 Rodzaje profilaktyki – cele.....	24
Rozdział VII	25
Kierunki działań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii	25
7.1. Profilaktyka uniwersalna.....	25
7.2. Profilaktyka selektywna	27
7.3. Profilaktyka wskazująca.....	30
Rozdział VIII.....	32
Monitoring.....	32
Rozdział IX	33
Postanowienia końcowe	33

Wstęp

Profilaktyka uzależnień od substancji psychoaktywnych jest realizowana od wielu lat, jednak jak na razie jej działania dotyczyły głównie alkoholu, narkotyków czy nikotyny. W ostatnich latach rynek narkotykowy znacząco się zmienił, pojawiają się nowego typu środki psychoaktywne. Mowa o dopalaczach, których popularność utrzymuje się wśród młodych ludzi. Wszystkie środki psychoaktywne stanowią poważne źródło zagrożenia, gdyż nie tylko uzależniają, ale także mogą przyczyniać się do wzrostu przestępczości m.in. kradzieży, wymuszeń, rozbojów, które są dokonywane pod ich wpływem. Osoba uzależniona podupada na zdrowiu psychicznym i fizycznym, a z czasem ulega wykluczeniu społecznemu.

Zwłaszcza w dzisiejszych czasach problemy związane z uzależnieniami behawioralnymi (od Internetu, gier komputerowych oraz telewizji) wydają się aktualne. Ograniczają one zainteresowania człowieka oraz determinują sposób spędzania czasu.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pyzdry określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki, zapobiegania i minimalizacji szkód społecznych związanych z problemem narkomanii.

Rozdział I

Charakterystyka zjawiska narkomanii oraz uzależnień behawioralnych

Definicja

Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia, uzależnienie to stan psychiczny oraz fizyczny, który wynika z interakcji pomiędzy organizmem a środkiem uzależniającym. To zespół określonych objawów i zachowań, wywołanych nieodpartym pragnieniem przyjmowania substancji psychoaktywnych (głód psychiczny). Charakterystyczna jest tu zmiana zachowania oraz inne reakcje, m.in. konieczność zażywania danego środka, w sposób ciągły lub okresowy, a także wykonywanie określonych czynności w celu doznania ich wpływu na psychikę, a niekiedy także po to, aby uniknąć przykrych objawów wynikających z ich braku. Uzależnienie prowadzi do powstania wielu szkód, m. in.: somatycznych, psychicznych, społecznych.

Narkomania jest to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których zachowania związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych uzyskują wyraźną przewagę nad innymi, które były charakterystyczne dla danej osoby. O narkomanii mówimy zwykle mając do czynienia z wielorakim zażywaniem środka uzależniającego. Istnieje jednak możliwość, że w niektórych przypadkach, zależnych od zażywanego środka oraz uwarunkowań organizmu, może zaistnieć nawet po jednorazowej dawce.

Współczesne kierunki leczenia uzależnienia to:

- programy tzw. drug free, które są nastawione na zaprzestanie przyjmowania substancji psychoaktywnych i powrót do życia zgodnego z przyjętymi w danej kulturze normami. Podstawową metodą leczenia są oddziaływania psychoterapeutyczne; nie stosuje się farmakoterapii uzależnienia.
- leczenie farmakologiczne, w tym programy substytucyjne. Leczenie w programach substytucyjnych polega na długoterminowym stosowaniu leków substytucyjnych (np. metadonu) w nadzorowanych programach medycznych. Leczenie to nastawione jest na poprawę zdrowia pacjenta, ograniczenie przyjmowania substancji psychoaktywnych, ograniczenie rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych.

1.2. Podział substancji psychoaktywnych

Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, dzieli substancje psychoaktywne na cztery podstawowe grupy:

- środki odurzające
- substancje psychotropowe
- nowe substancje psychoaktywne
- środki zastępcze

Kryterium podziału preparatów umieszczonych w wykazie substancji odurzających lub środków psychotropowych jest zależne od możliwości ich zastosowania medycznego oraz potencjału uzależniającego w przypadku użycia rekreacyjnego. Posiadanie substancji umieszczonych w wykazie bez odpowiedniego zezwolenia jest zabronione. Wyjątkiem są leki dostępne bez recepty, do których należą między innymi leki z kodeiną i/lub pseudoefedryną. Jednocześnie należy wspomnieć, że używanie wyżej wymienionych leków w celu odurzania się w przypadku osób, które nie ukończyły osiemnastu lat jest zabronione przez Ustawę o postępowaniu w sprawach Nieletnich, która określa takie zachowanie jako objaw demoralizacji.

1.3. Formy uzależnień, zjawisko tolerancji

Uzależnienie fizyczne w powszechnej opinii traktowane jest jako najpoważniejszy rodzaj uzależnienia. Pojawia się ono na skutek stałego przyjmowania substancji psychoaktywnej, a przez to następuje wbudowanie jej cząsteczki w komórkę organizmu, czego następstwem staje się niemożność funkcjonowania organizmu bez jej dostarczenia. Nagłe odstawienie narkotyku grozi przykrymi konsekwencjami, aby tego uniknąć potrzebny jest proces detoksykacji. Uzależnienie fizyczne w skrajnych przypadkach może prowadzić nawet do śmierci. Istnieje jednak możliwość zastosowania odpowiednich środków, tak zwanych blokerów lub detoksykacji, dzięki czemu organizm uwalnia się od tej formy uzależnienia.

Uzależnienie psychiczne stanowi największe niebezpieczeństwo dla człowieka. Charakterystyczna dla tego uzależnienia jest nieodparta potrzeba sięgnięcia po substancję psychoaktywną. Ma to na celu sprawienie sobie przyjemności lub uniknięcie przykrości związanych z abstynencją.

Uzależnienie społeczne polega na czerpaniu przyjemności z poczucia jedności, którą daje wspólny rytuał towarzyszący przyjmowaniu środka psychoaktywnego. Uzależnienie to odpowiada na zapewnienie podstawowej potrzeby wieku adolescencji, jaką jest poczucie przynależności i identyfikacji z grupą rówieśniczą, dlatego młodzi ludzie są na nie szczególnie narażeni.

Zjawisko tolerancji polega na potrzebie przyjmowania coraz większych ilości narkotyku, by osiągnąć ten sam stan zmiany świadomości co na początku. Często osoby uzależnione poddają się terapii odwykowej wyłącznie z powodu obniżenia kosztów związanych z zakupem środków psychoaktywnych.

1.4. Środki zastępcze

Środki zastępcze (inaczej dopalacze) to preparaty złożone z substancji, które nie występują na liście środków kontrolowanych przez ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii. Ich spożycie ma na celu wywołanie w organizmie jak najwierniejszego efektu narkotycznego substancji zdelegalizowanych. Działają na Centralny Układ Nerwowy (CUN) tak jak niedozwolone przez prawo środki lub bardzo do nich podobnie. Dopalacze są sprzedawane pod przykrywką przedmiotów kolekcjonerskich, soli do kąpieli, kadzidełek oraz nawozów do kwiatów. Zawierają w sobie substancje pochodzenia naturalnego i syntetycznego, działające stymulująco, psychodelicznie czy halucynogennie. Zgodnie z prawodawstwem ich wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu jest zakazane.

Rozdział II

Profilaktyka

2.1. Rodzaje profilaktyki

Profilaktyka uniwersalna skierowana jest do ogółu społeczności. Charakterystyczne są dla niej działania, których celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi narkomanii. Są to działania, które mają kreować zdrowy styl życia, rozwijać zainteresowania, wspierać prawidłowy rozwój i funkcjonowanie emocjonalno-społeczne społeczności.

Profilaktyka selektywna skierowana jest na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Obejmuje ona działania profilaktyczne skierowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją działalność społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyka wystąpienia problemów uzależnień. Są to przede wszystkim działania uprzedzające, które służą zapobieganiu podejmowania zachowań ryzykownych przez wytypowane osoby lub ich grupy.

Profilaktyka wskazująca skierowana jest na jednostki lub grupy osób wysokiego ryzyka, które przejawiają pierwsze symptomy problemów uzależnienia od środków psychoaktywnych. Jej celem jest zapobieganie rozwojowi zachowań ryzykownych u osób dotkniętych uzależnieniem oraz rozprzestrzenienia się niepożądanego zjawiska na inne jednostki lokalnej społeczności.

2.2. Programy i działania profilaktyczne w placówce oświatowej

Szkolne programy profilaktyczno-wychowawcze zawierają wszelkie działania profilaktyczne, które realizuje się w danej placówce. Mają za zadanie promować zdrowy styl życia oraz eliminować czynniki, które mogą zagrażać prawidłowemu rozwojowi psychospołecznemu dzieci i młodzieży.

Aby program był skuteczny należy uwzględnić wszystkich członków społeczności szkolnej, nauczycieli, rodziców i uczniów. Najodpowiedniejszym rozwiązaniem zdaje się być ich realizacja kaskadowa, która umożliwia prowadzenie zajęć bezpośrednio z rodzicami i uczniami przez specjalistów zatrudnionych w szkole lub wychowawców klas. Ułatwia to budowanie autorytetu trenera. Taktyka ta umożliwia również objęcie działaniami profilaktycznymi szeroką grupę odbiorców, w tym dzieci i młodzież, a także dorosłych

członków społeczności. Wszelkie podejmowane działania powinny kształtować postawy, a nie tylko stanowić materiał informacyjny. Aby móc utrwalić przekazywane treści oraz nabyć umiejętności potrzebne do prawidłowego funkcjonowania długość trwania owych działań nie powinna być krótsza niż sześć tygodni. Niezwykle istotna wydaje się także konieczność uwzględnienia diagnozy potrzeb grupy.

Rozdział III

Podstawa prawna

3.1. Podstawa prawna Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii stanowi znaczący element lokalnej strategii przeciwdziałania problemom społecznym. Jego podstawę stanowią następujące akty prawne:

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. z 2021 r. poz. 642 ze zm.).
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. 2009 nr 114 poz. 946 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021 poz. 1249 ze zm.).
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2019 poz. 1690 ze zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1119 ze zm.)
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1372 ze zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. 2020 poz. 2050 ze zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2021 poz. 1535, 1243, 1038 ze zm.),
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. 2021 poz. 1882 ze zm.)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2020 poz. 1359 ze zm.)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz.U. 2021 poz. 1023 ze zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. 2021 poz. 534 ze zm.),
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1805 ze zm.),

Art. 10 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii określa, że przeciwdziałanie narkomanii jest zadaniem własnym gminy, które obejmuje:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W Gminnym Programie uwzględniona musi być działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna oraz profilaktyczna w szkołach i placówkach systemu oświaty. Powinna być prowadzona w oparciu o diagnozę czynników ryzyka oraz chroniących, czemu służy ewaluacja wewnętrzna corocznie prowadzona w placówkach systemu oświaty .

3.2. Prawne aspekty posiadania, użyczenia, wytwarzania, handlowania oraz reklamy środków psychoaktywnych

Polskie prawo w jednoznaczny sposób piętnuje uzależnienia. Uznaje je za naganne i karalne, przewidując za nie surowe kary:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających i substancji psychotropowych - wprawdzie sąd może odstąpić od wymierzenia kary w zamian za przymusowe leczenie oskarżonego, jednak to sędzia określa, jaką ilość uzna za nieznaczną (do lat 3 pozbawienia wolności);
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających (od 6 miesięcy do lat 8 pozbawienia wolności);

➤ udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia (do lat 3 pozbawienia wolności) – często młodzież częstując kolegów „skrętem” nie zdaje sobie sprawy, że popełnia tym samym przestępstwo;

➤ wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających (do lat 3 pozbawienia wolności);

➤ reklama i promocja substancji psychotropowych lub środków odurzających (do 1 roku pozbawienia wolności) - do czynności, uznawanych za propagowanie nielegalnych treści, można uznać również zgodę na noszenie przez uczniów biżuterii oraz nadruków na koszulce z logo przedstawiającym listek marihuany.

Palenie papierosów, picie alkoholu oraz używanie innych substancji w celu odurzania, jest również traktowane jako objaw demoralizacji i jest zakazane do osiemnastego roku życia.

Rozdział IV

Diagnoza problemu uzależnień

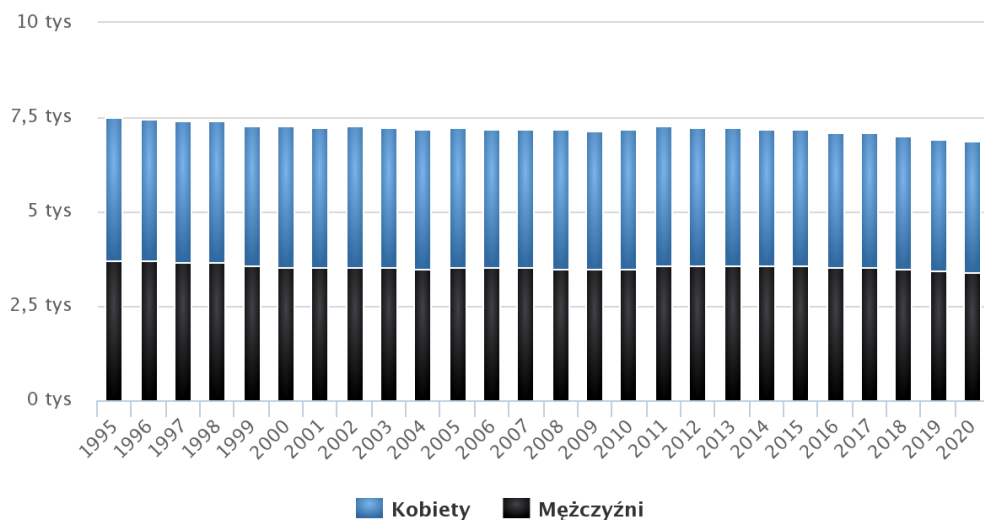
Gmina Pyzdry to gmina miejsko-wiejska. Należy do województwa wielkopolskiego, powiatu wrzesińskiego. Gmina Pyzdry ma 6 863 mieszkańców, czyli zamieszkuje ją 8,9% ludności powiatu. Gmina stanowi 19,6% powierzchni powiatu. Siedzibą gminy jest miasto Pyzdry¹.

Gmina Pyzdry ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -14. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -2,01 na 1000 mieszkańców gminy Pyzdry. W 2019 roku urodziło się 67 dzieci, w tym 52,2% dziewczynek i 47,8% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 445 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,95 i jest większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

61,2% mieszkańców gminy Pyzdry jest w wieku produkcyjnym, 18,4% w wieku przedprodukcyjnym, a 20,5% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Populacja – Gmina Pyzdry w latach 1995 – 2020

(Źródło: GUS)

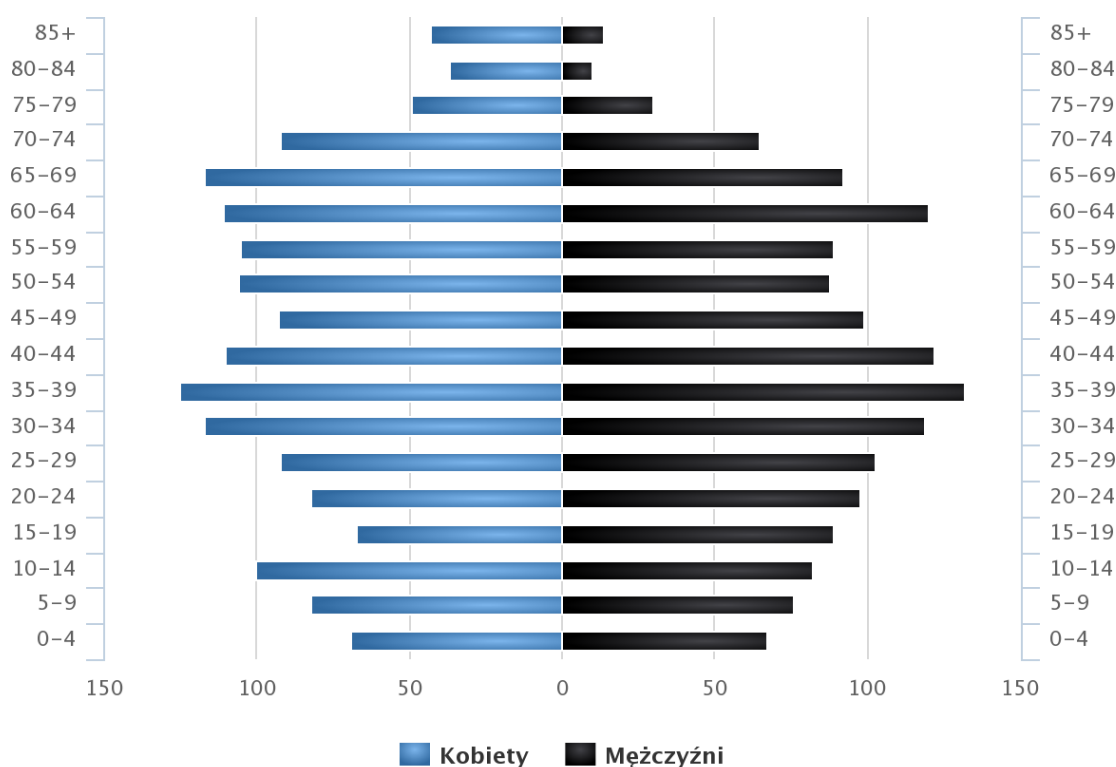

www.polskawliczbach.pl

¹ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Pyzdry

Piramida wieku mieszkańców Pyzdr, 2020

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

4.1. Wpływ prowadzonej profilaktyki na poziom uzależnień od środków psychoaktywnych

Poniższe dane pochodzą z Diagnozy Problemów Społecznych dla Gminy Pyzdr.

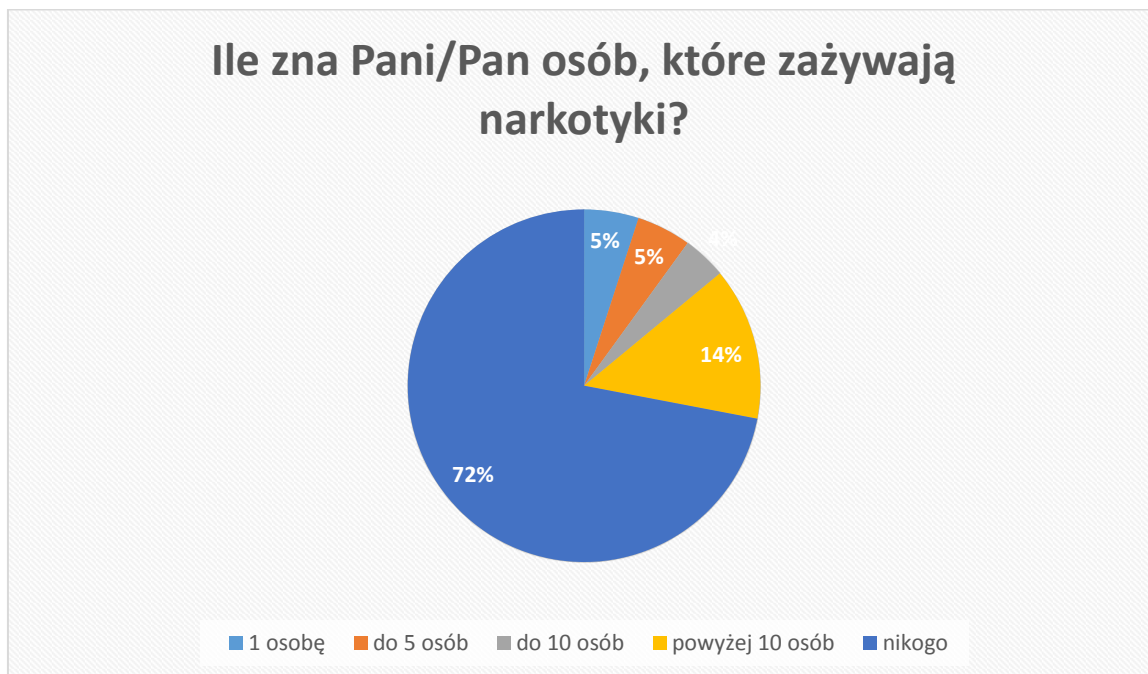
Ważny aspekt badań dotyczył problemu narkotykowego i dopalaczy. Pod pojęciem narkotyku rozumieć należy substancje psychoaktywne inne niż alkohol i tytoń. Spożycie ich ma na celu wywołanie w organizmie jak najwierniejszego efektu narkotycznego substancji zdelegalizowanych. Głównym przedmiotem naszego zainteresowania będą substancje nielegalne, a więc takie, których produkcja i sprzedaż są nielegalne.

Badani zostali zapytani o ilość znanych im osób we własnym otoczeniu, które zażywają narkotyki.

72% respondentów nie zna nikogo takiego w swoim otoczeniu.

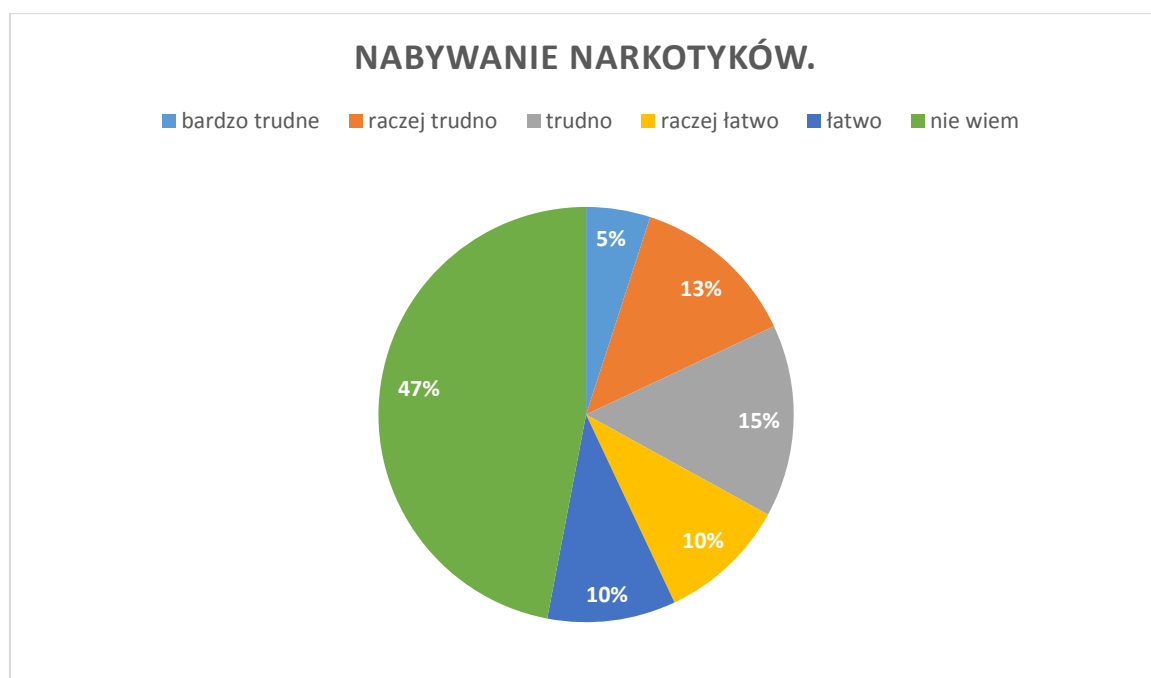
5% ankietowanych zna jedną osobę, która zażywa narkotyki, 5% zna od dwóch do pięciu takich osób, 4% mieszkańców zna od sześciu do dziesięciu osób, zażywających narkotyki. 14% ankietowanych zna więcej niż dziesięć takich osób.

Wykres 1 Ile zna Pani/Pan osób, które zażywają narkotyki?

10% ankietowanych mieszkańców twierdzi, że nabycie narkotyków na terenie gminy jest łatwe i właściwie nie wymaga to dużego wysiłku, 10%, że raczej łatwe. 15% badanych uważa, że nabyć takie środki jest trudno. 13% sądzi, że to raczej trudne a 5%, że bardzo trudne.

Wykres 2 Nabywanie narkotyków.

Warto zwrócić uwagę, że taka liczba najczęściej jest niższą od rzeczywistej, ponieważ dla większości osób jest to pytanie krępujące i mimo, że badanie jest anonimowe, nie odpowiadają na pytania zgodnie z prawdą.

Młodzież:

Kolejne zagadnienie badania dotyczy styczności uczniów z narkotykami. Jest to jedna z najgroźniejszych używek, z jaką mogą mieć kontakt młodzi ludzie.

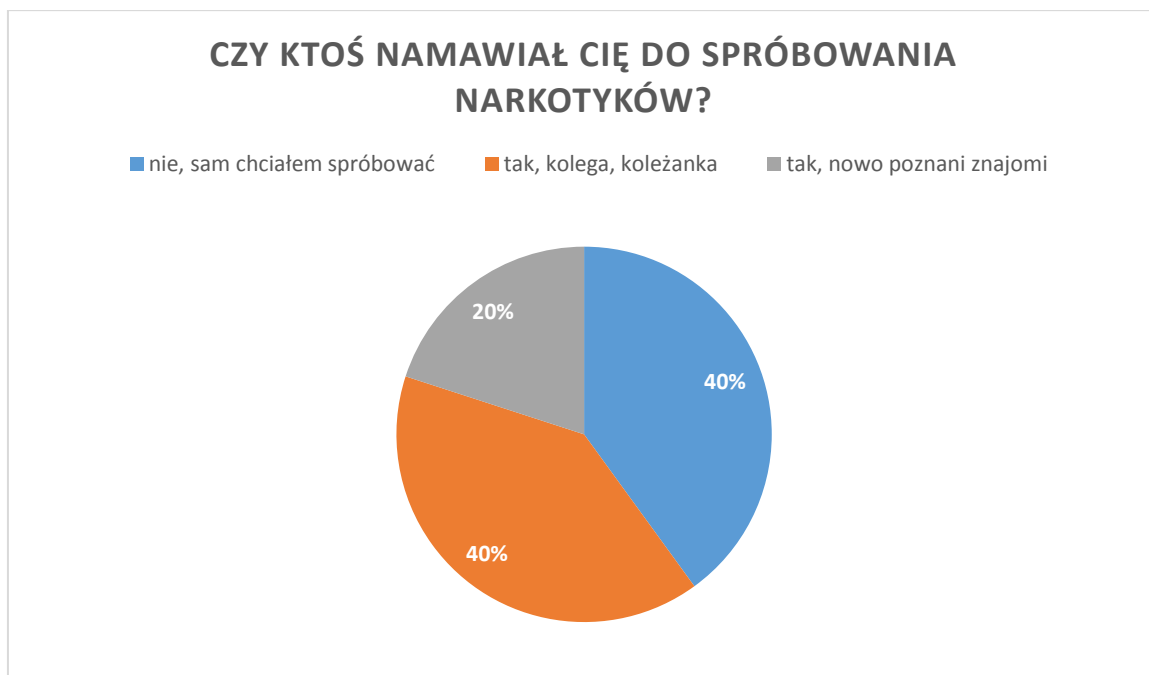
Wykres 3 Czy próbowałeś/-aś kiedykolwiek substancji uznawanej za narkotyki?

Wyniki pokazały, jaki procent badanych eksperymentował już z narkotykami. 7% badanych, już miało swój pierwszy kontakt z tego typu substancjami. Aby przyjrzeć się bliżej temu problemowi, uczniom, którzy przyznali się do kontaktu z narkotykami zadaliśmy więcej pytań odnośnie okoliczności temu towarzyszących. Szczegółowe dane zostały opisane na wykresach.

Zapytano także o to, czy ktoś namawiał uczniów do spróbowania narkotyków. Po 40% odpowiedziało, że nie potrzebowali niczyjej zachęty do spróbowania tej nowości oraz ci, którzy zostali nakłonieni przez znajomych. Wśród respondentów znalazły się także osoby, które zostały namówione do spróbowania narkotyku przez nowo poznanych znajomych.

Wykres 4 Czy ktoś namawiał cię do spróbowania narkotyków?

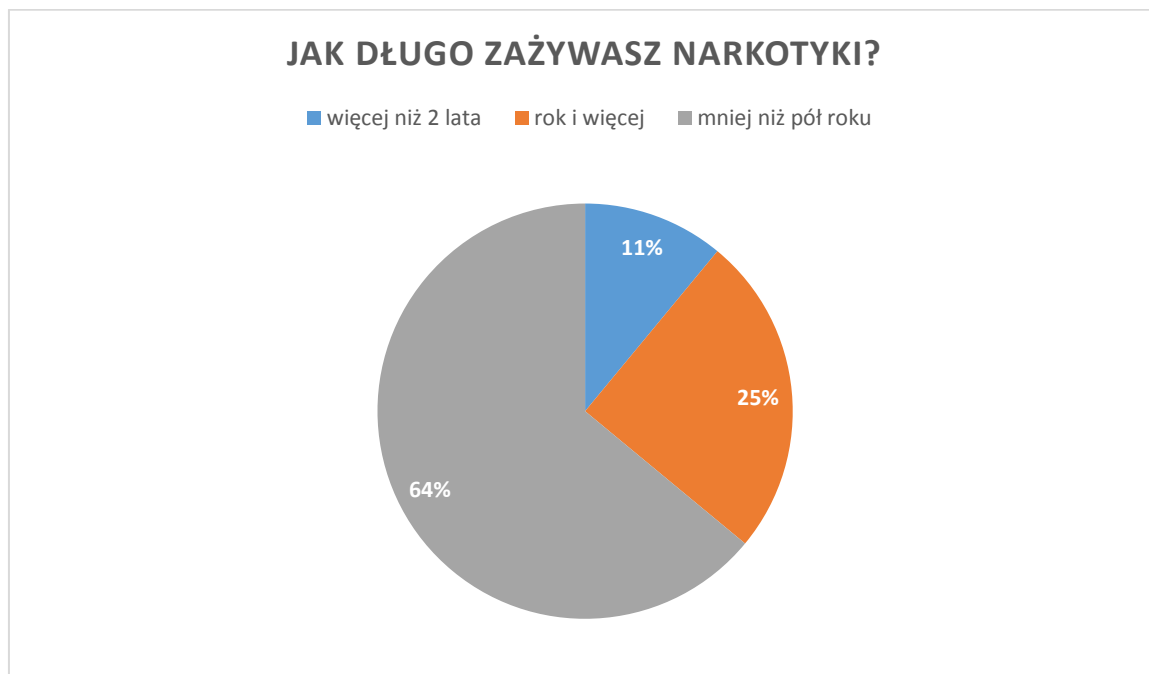
Do inicjacji narkotykowej w gminie Pyzdry dochodzi najczęściej po ukończeniu 13 roku życia. Dlatego to właśnie grupa uczniów klas starszych jest uznawana za najbardziej narażoną na kontakt z tego typu substancjami.

Wykres 5 Jak często zażywasz narkotyki?

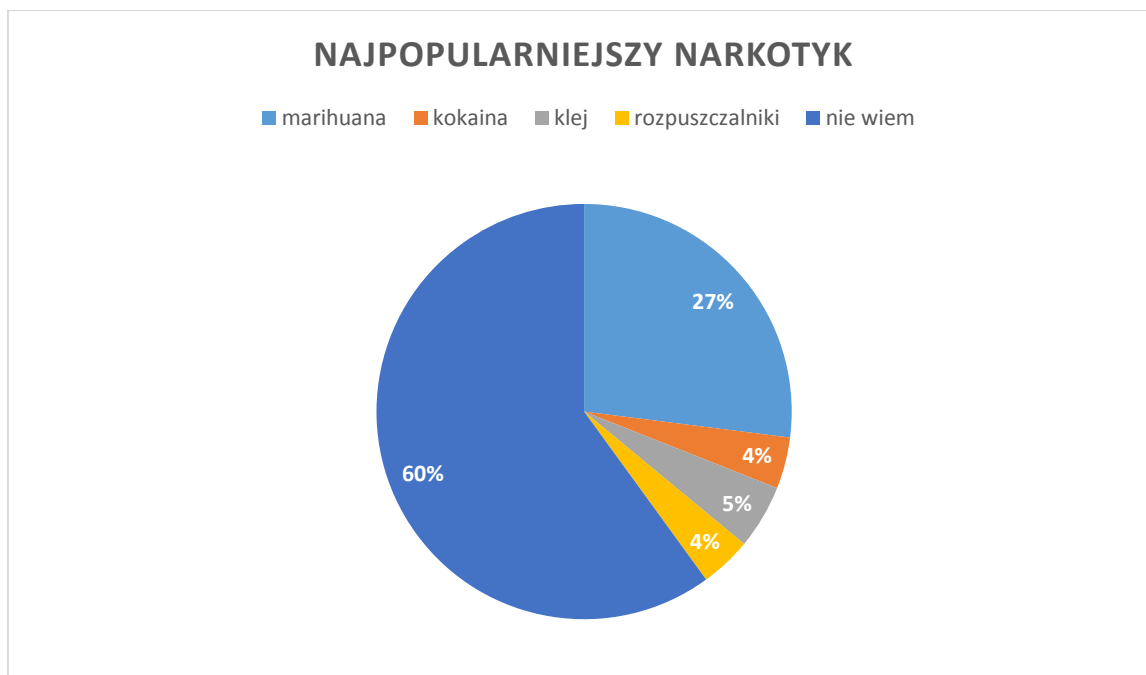
Kontakty uczniów z narkotykami najczęściej miały charakter epizodyczny, natomiast niepokoić musi fakt, że 20% uczniów, zażywa narkotyki codziennie, a 64% uczniów przyjmuje je od niedawna.

Wykres 6 Jak długo zażywasz narkotyki?

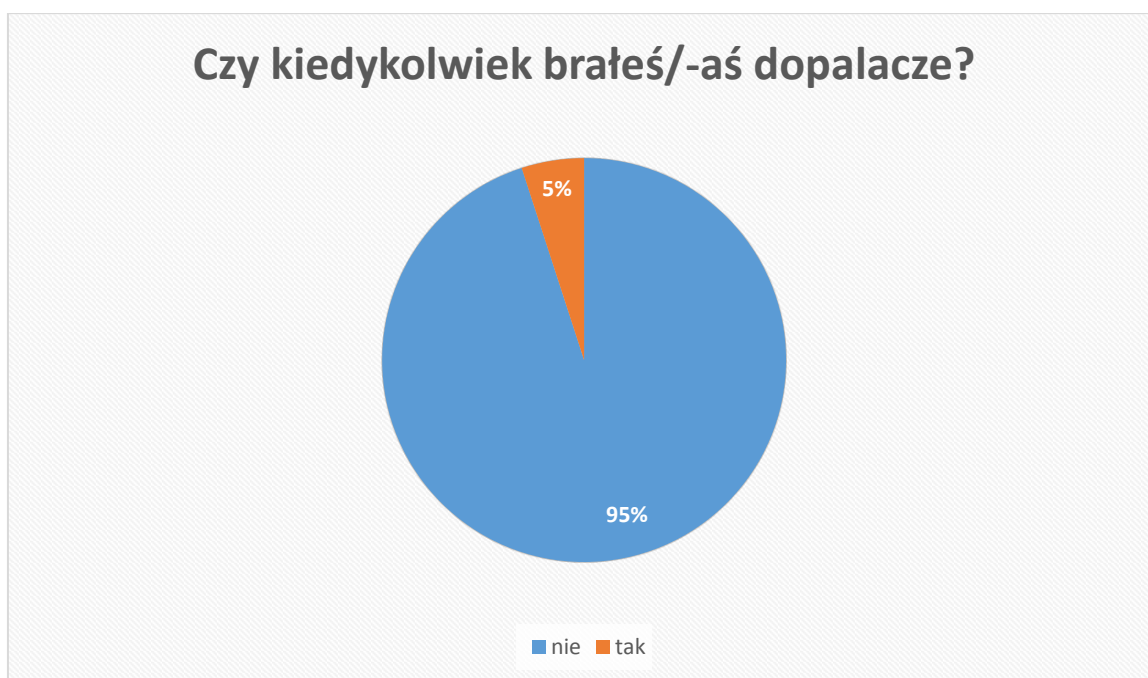
Wśród uczniów szkoły obserwujemy deklaracje zażywania większej części rodzajów narkotyków, które pojawiły się w kwestionariuszu badania. Najbardziej popularnym narkotykiem, podobnie jak w latach poprzednich, jest marihuana. Mniej popularne są kleje, rozpuszczalniki oraz kokaina. Grupa 27 % nie potrafi wskazać, który z narkotyków jest najpopularniejszy.

Wykres 7 Najpopularniejszy narkotyk

Ostatnią z używek, o którą zapytaliśmy młodych ludzi były dopalacze. Dopalacze to substancje psychoaktywne o różnorodnym składzie, kształcie oraz formie. Mogą przyjmować postać kadzidełek, suszu, skrętów, fajek, tabletek (tzw. party pills), proszków w torebkach, znaczków do lizania czy mieszanek aromatycznych. Zażywanie dopalaczy może być fatalne w skutkach. Bardzo często po spożyciu tych środków dochodzi do trwałego uszczerbku na zdrowiu lub zgonu. „Moda” na dopalacze pojawiła się w Polsce na początku XXI wieku. Pomimo zdecydowanej walki Państwa z plagą tych bardzo groźnych substancji, jest ona w dalszym ciągu łatwo dostępna z różnych źródeł- najczęściej z Internetu.

Wykres 8 Czy kiedykolwiek brałeś/-aś dopalacze?

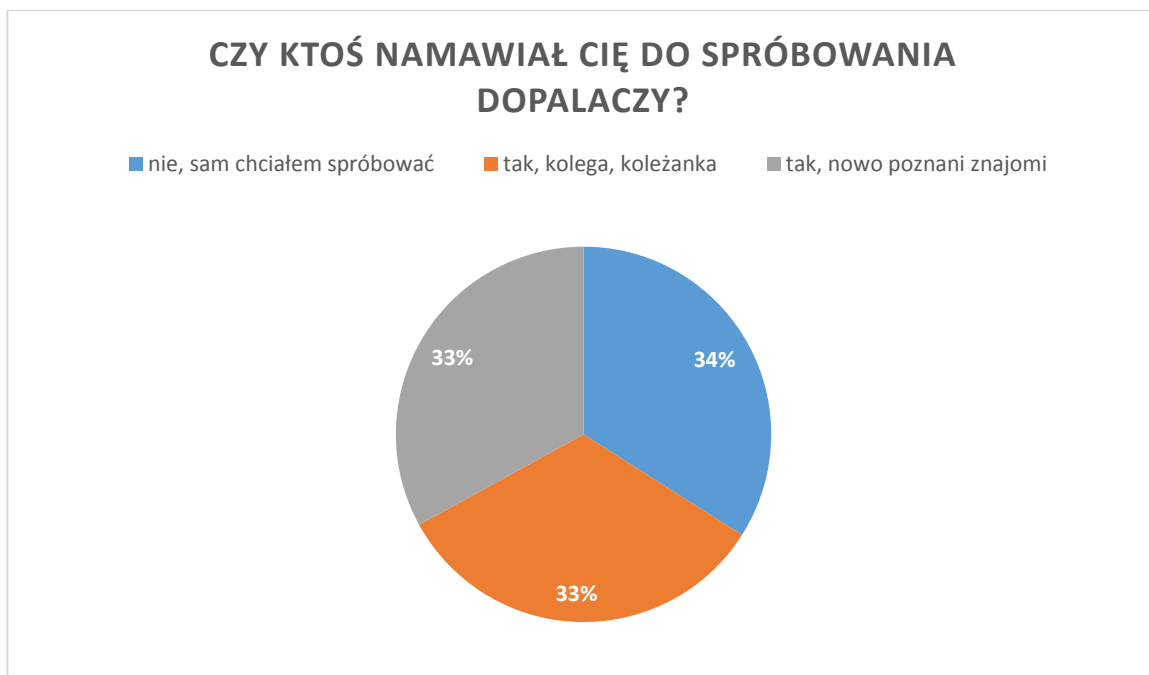
Uczniowie potwierdzają, że dopalacze nie są produktem w 100% zlikwidowanym z polskiego rynku.

Co gorsze dzieci mają do nich dostęp. 5% gimnazjalistów przyznało się do spróbowania dopalaczy.

Pomimo tego, że odsetek uczniów sięgających po dopalacze nie jest wysoki, niepokojący jest fakt dostępności tych substancji. Uczniowie, którzy przyznali się do brania dopalaczy, wypełniali dalszą część ankiety, w której pytaliśmy o szczegóły dotyczące „spotkania” z dopalaczami. Zapytaliśmy o wiek, w którym uczniowie pierwszy raz brali dopalacze. Okazuje się, że najmłodsi „śmiałkowie” mieli zaledwie 8 lat.

Ankietowani mieli kontakt z dopalaczami w różnych miejscach: w szkole, w domu oraz na dyskotecie.

Wykres 9 Czy ktoś namawiał cię do spróbowania dopalaczy?

4.3. Zasoby instytucjonalne umożliwiające realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Do zasobów umożliwiających prowadzenie działań profilaktycznych oraz naprawczych należą m.in. jednostki organizacyjne pomocy społecznej, instytucje oraz organizacje, których zadaniem jest organizacja czasu wolnego, placówki oświatowo-wychowawcze, policja, publiczne i niepubliczne placówki ochrony zdrowia.

4.3.1. Działania profilaktyczne w latach 2017-2019

1. Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży:

- 2018 (nazwy: warsztaty: **”Profilaktyka uzależnień od środków psychoaktywnych i dopalaczy”** i **„Seksualność bez tabu”**, kampania profilaktyczna **„Rodzinnie i na trzeźwo”**, biwak **„Zamień promile na ciekawe chwile”** oraz spektakle teatralne i konkursy profilaktyczne)
 - Ilość osób uczestniczących:
 - I. uczniów **498**
 - II. nauczycieli **40**
 - III. rodziców **110**
- 2019 (nazwy: warsztaty: **”Nie dopalaj się bo się spalisz”** i **„Co rodzice powinni wiedzieć i narkotykach i dopalaczach”**, konferencja

profilaktyczno-edukacyjna „Nowe substancje psychoaktywne, leki OTC, substancje pobudzające – wyzwania dla profilaktyki szkolnej i środowiskowej” oraz spektakle teatralne i konkursy profilaktyczne)

- Ilość osób uczestniczących:
 - I. uczniów **465**
 - II. nauczycieli **60**
 - III. rodziców **227**
- 2020 (nazwy: **warsztaty w formie online: „Zdalna szkoła” i „Moje życie wolne od uzależnień”**)
 - Ilość osób uczestniczących:
 - I. uczniów **552**
 - II. nauczycieli **68**
 - III. rodziców **350**

2. Inne działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży np:

- 2018 np.:
 - Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym (ilość osób **0**)
 - Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób **94**)
 - Programy i przedsięwzięcia profilaktyczne opracowywane i realizowane przez młodzież, skierowane do grup rówieśniczych np. kluby dyskusyjne, dyskoteki bezalkoholowe, audycje radiowe itp. (ilość osób **112**)
 - Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób **220 – Rodzinny Ekologiczny Rajd Rowerowy**)
 - Inne (ilość osób **20 – Sekcja Tenisa Stołowego**)
- 2019 np.:
 - Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym (ilość osób **0**)

- Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób **90**)
- Programy i przedsięwzięcia profilaktyczne opracowywane i realizowane przez młodzież, skierowane do grup rówieśniczych np. kluby dyskusyjne, dyskoteki bezalkoholowe, audycje radiowe itp. (ilość osób **103**)
- Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób **153 – Rodzinny Ekologiczny Rajd Rowerowy**)
- Inne (ilość osób **25 – Sekcja Tenisa Stołowego**)

➤ 2020 np.:

- Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym (ilość osób **0**)
- Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób **0**)
- Programy i przedsięwzięcia profilaktyczne opracowywane i realizowane przez młodzież, skierowane do grup rówieśniczych np. kluby dyskusyjne, dyskoteki bezalkoholowe, audycje radiowe itp. (ilość osób **0**)
- Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób **0**)
- Inne (ilość osób **0 – pandemia uniemożliwiła realizację powyższych przedsięwzięć**)

Rozdział V

Adresaci Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Adresatami Programu jest społeczność Gminy PYZDRY, głównie osoby, które spotykają się problemem uzależnień i jego konsekwencjami:

- dzieci, młodzież i osoby dorosłe z grup ryzyka,
- osoby uzależnione i współuzależnione od narkotyków,
- rodziny z problemem narkotykowym,
- pracownicy podmiotów działających na terenie Gminy Pyzdry (reprezentanci instytucji pomocowych, placówek oświaty oraz organów ścigania).

Rozdział VI

Cele Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

6.1 Rodzaje profilaktyki – cele

Uwzględniając kierunki i obszary działań, zawarte w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii, gminna strategia przeciwdziałania narkomanii opiera się na trzech poziomach działań: profilaktyce uniwersalnej, profilaktyce selektywnej, profilaktyce wskazującej. Każdy poziom kierowany jest do innej grupy odbiorców uwzględniając jej potrzeby:

➤ **Profilaktyka uniwersalna.**

Odbiorcy: ogół mieszkańców Gminy Pyzdry, a w szczególności dzieci i młodzież.

Cel główny: wspieranie właściwego rozwoju emocjonalno-społecznego dzieci i młodzieży, promowanie zdrowego stylu życia, rozwijanie zainteresowań, wspomaganie wychowawczo-opiekuńczej funkcji rodziny, aby ograniczać zachowania ryzykowne.

➤ **Profilaktyka selektywna.**

Odbiorcy: osoby, które poprzez uwarunkowania biologiczne oraz środowiskowe są w większym stopniu narażone na rozwój zachowań ryzykownych.

Cel główny: kierowanie do wytypowanych osób działań i programów profilaktycznych, które mają zapobiegać, ograniczać lub uniemożliwiać podejmowanie zachowań ryzykownych.

➤ **Profilaktyka wskazująca.**

Odbiorcy: osoby, które zażywają środki psychoaktywne oraz powracające z leczenia.

Cel główny: zorganizowana terapia uzależnień i programy, które umożliwią niwelowanie szkód spowodowanych nałogiem.

Rozdział VII

Kierunki działań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

7.1. Profilaktyka uniwersalna

Badania ogólnokrajowe jednoznacznie pokazują wzrost zagrożeń spowodowanych uzależnieniem od środków psychoaktywnych. Badania przeprowadzone wśród mieszkańców Gminy Pyzdry wskazują, że mieszkańcy mają małą świadomość, gdzie można nabyć narkotyki lub dopalacze. Jednak nie rozwiązuje to problemu związanego z uzależnieniem od owych substancji i dlatego w tym zakresie należy podjąć następujące działania:

Planowane działania	Planowani realizatorzy	Wskaźniki ewaluacji
1.Prowadzenie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, w tym zajęć sportowo-rekreacyjnych Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii	Urząd Gminy Organizacje sportowe, stowarzyszenia placówki oświatowe	Kwota środków finansowych. Ilość osób uczestnicząca w zajęciach dodatkowych
2.Rozpowszechnianie broszur, czasopism specjalistycznych i umożliwienie korzystania z nich współpracującym instytucjom oraz stowarzyszeniom.	Urząd Gminy Organizacje sportowe, stowarzyszenia placówki oświatowe	Liczba tytułów. Kwota środków finansowych.
3.Wspieranie inicjatyw rozwijających	Urząd Gminy	Liczba działań i kwota środków finansowych.

zainteresowania uczniów i zajęć rozwojowych, które staną się atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole. Umożliwi to ograniczenie czasu spędzanego w Internecie.	Organizacje sportowe, stowarzyszenia placówki oświatowe	Ilość osób uczestnicząca w zajęciach dodatkowych.
4.Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży	Urząd Gminy placówki oświatowe policja światlice	Ilość osób uczestnicząca w zajęciach. Liczba działań i kwota środków finansowych.
5.Realizacja projektów profilaktycznych dla młodzieży (również wspieranie akcji organizowanych przez młodzież skierowanych do grup rówieśniczych). Wspieranie programów wychowawczo-profilaktycznych szkół, które będą zawierały działania skierowane do całej społeczności szkolnej. Pozwoli to na rozszerzenie grupy odbiorców (również o dorosłych jej członków, rodziców i nauczycieli).	Urząd Gminy Organizacje sportowe, stowarzyszenia placówki oświatowe	Ilość osób uczestnicząca w zajęciach. Liczba działań i kwota środków finansowych.
6.Prowadzenie zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym m.in. od Internetu, telefonów,	Urząd Gminy placówki oświatowe policja Ośrodek Pomocy Społecznej	Ilość programów profilaktycznych ujętych w szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym. Liczba projektów. Liczba uczestników.

zakupów itp.		Kwota środków finansowych.
7. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii, m.in. udział w organizowanych festynach, imprezach sportowych.	Urząd Gminy placówki oświatowe policja Ośrodek Pomocy Społecznej stowarzyszenia	Ilość osób uczestnicząca w zajęciach. Liczba działań i kwota środków finansowych.
8. Przeprowadzanie ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych, mających na celu zwrócenie uwagi na negatywne skutki przyjmowania substancji psychoaktywnych na organizm człowieka oraz życie społeczne. Wspieranie zdrowego stylu życia, w tym aktywowanie osób starszych.	Urząd Gminy policja Ośrodek Pomocy Społecznej zakłady opieki zdrowotnej organizacje pozarządowe	Ilość organizowanych imprez Ilość projektów. Kwota środków finansowych.
9. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania środków psychoaktywnych.	Urząd Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej policja placówki oświatowe	Ilość porad ilość działań Ilość osób korzystających z działań Kwota środków finansowych.

7.2. Profilaktyka selektywna

W profilaktyce selektywnej istotne jest, aby szczegółowo określić przestrzeń, która związana jest z zagrożeniem uzależnień. Należy pamiętać, iż, niewystarczająca diagnoza może

spowodować wzrost zagrożeń związanych z przyjmowaniem, wytwarzaniem oraz rozpowszechnianiem środków psychoaktywnych.

Działania podnoszące świadomość i wiedzę na temat uzależnień są bardzo ważne, gdyż umożliwiają rozpoznanie niepokojących symptomów oraz uświadamiają konieczność natychmiastowego na nie reagowania.

Planowane działania	Planowani realizatorzy	Wskaźniki ewaluacji
1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii. Cykliczne szkolenia dla pracowników merytorycznych oświaty, nauczycieli oraz specjalistów zatrudnionych w szkołach, przedszkolach, świetlicach opiekuńczo-profilaktycznych, a także pracowników OPS i Policji.	Urząd Gminy policja Ośrodek Pomocy Społecznej placówki oświatowe	Ilość i rodzaj szkoleń, którymi zostaną objęte poszczególne instytucje, organy oraz służby. Kwota środków finansowych.
2. Realizacja warsztatów i szkoleń dla rodziców i opiekunów w celu podniesienia świadomości społecznej w zakresie szkodliwości przyjmowania środków psychoaktywnych, konsekwencji prawnych wynikających z ich posiadania, użyczenia, wytwarzania oraz sprzedawania.	Urząd Gminy policja placówki oświatowe	Rodzaj i zakres działań zrealizowanych w ramach Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego. Kwota środków finansowych.
3. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.	Urząd Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy	Ilość osób uczestniczących w zorganizowanych zajęciach.

Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego. Wspieranie zatrudnienia socjalnego, reintegracji społeczno-zawodowej. Wspieranie działań eliminujących problem ubóstwa, niedostosowania społecznego, wykluczenia społecznego.		Ilość osób, które dzięki podjętym krokom podjęły zatrudnienie. Kwota środków finansowych
4. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej. Działania wspierające dzieci i młodzież z rodzin z problemem narkotykowym. Działania wspierające rodzinę, która jest jednym z czynników chroniących dzieci i młodzież przed zachowaniami ryzykownymi. Działalność Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień, świetlic środowiskowych. (np. działających przy OPS).	Urząd Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej świetlice	Ilość rodzin korzystających ze wsparcia specjalistów. Kwota środków finansowych.
5. Wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo-profilaktycznych i socjoterapeutycznych.	Urząd Gminy świetlice placówki oświatowe	Ilość dzieci uczestniczących w zajęciach świetlic. Kwota środków finansowych.

Organizacja i prowadzenie świetlic opiekuńczo-profilaktycznych i socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży. Popularyzowanie właściwych zachowań oraz zdrowego stylu życia, który jest jednym z czynników chroniących przed zachowaniami ryzykownymi.		
---	--	--

7.3. Profilaktyka wskazująca

Istotne, żeby udzielać pomocy, wsparcia oraz uświadamiać jakie ryzyko niesie rozprzestrzenianie się zjawiska i nasilenia się przestępczości, której źródłem jest narkomania. Aby zapobiegać ryzykownym zachowaniom należy szybko i konsekwentnie reagować na wszelkie działania niepożądane i bezwzględnie egzekwować konsekwencje owych działań.

Planowane działania	Planowani realizatorzy	Wskaźniki ewaluacji
1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem. Wspieranie placówek leczenia uzależnień, w tym m.in. zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów, a w czasach pandemii niezbędnych środków czystości i higieny.	Urząd Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej zakłady opieki zdrowotnej organizacje pozarządowe	Kwota środków finansowych oraz liczba przekazanych materiałów.
2. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których	Urząd Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej placówki oświatowe,	Ilość porad udzielonych w zakresie pomocy osobom

występują problemy narkomanii. Kontynuacja działalności informacyjnej, edukacyjnej, pomocowej przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania narkomanii, w tym upowszechnianie informacji dotyczących dostępnych adresów, gdzie można skorzystać z bezpłatnej fachowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, terapeutycznej, leczniczej w danej sytuacji życiowej.	zakłady opieki zdrowotnej	uzależnionym oraz ich rodzinom. Liczba punktów konsultacyjnych, liczba pracowników punktów. Kwota środków finansowych.
---	----------------------------------	---

Rozdział VIII

Monitoring

W celu potwierdzenia skuteczności działań ujętych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pyzdry przez cały okres jego realizacji będzie prowadzony monitoring. Późniejsze wnioski i konkretne priorytety posłużą do projektowania gminnej strategii w perspektywie długoletniej. Monitoring musi odbywać się w sposób ciągły, a dokonywany jest poprzez bieżącą kontrolę jakości realizowanych zadań oraz analizę i interpretację danych sprawozdawczych. Ważne, aby zwrócić uwagę na informacje z instytucji i organizacji, które są odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów szczegółowych. Zestawiając wskaźniki sprzed i po realizacji niniejszego dokumentu będzie można dokonać oceny założeń Programu.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację programu nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania. Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji Programu będą: budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Rozdział IX

Postanowienia końcowe

Realizatorem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pyzdry jest Urząd Miejski w Pyzdrach.

Źródłem finansowania Programu są dochody gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz dochody własne gminy.

PRELIMINARZ WYDATKÓW GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W 2022 R.

Rozdział 85153 - NARKOMANIA	WYDATKI - 30.000,00
§ 4170 WYNAGRODZENIA BEZOSOBOWE	23.000,00 zł
§ 4210 ZAKUP MATERIAŁÓW I WYPOSAŻENIA	2.500,00 zł
§ 4300 ZAKUP USŁUG POZOSTAŁYCH	4.000,00 zł
§ 4410 PODRÓŻE SŁUŻBOWE KRAJOWE	500,00 zł